



VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS PANEVĖŽIO IR UTENOS APSKRITYSE

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. +370 609 54 703, +370 658 42 925, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389
Adresas korespondencijai: Respublikos g. 62, LT-35158 Panevėžys, mob. +370 609 54 669, +370 658 42 941, el. p. panevezys@vaistaiga.lt

Panevėžio miesto savivaldybės tarybai

2025-07-30 Nr. TR3-10-(5.3.E)

Kopija

Panevėžio miesto savivaldybės merui

TEIKIMAS

DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2020 M. GRUODŽIO 17 D. SPRENDIMU NR. 1-364 „DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MĖGĖJŲ MENO KOLEKTYVŲ DALINIO FINANSAVIMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO IR SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2016 M. KOVO 29 D. SPRENDIMO NR. 1-88 PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS“ PATVIRTINTŲ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MĖGĖJŲ MENO KOLEKTYVŲ DALINIO FINANSAVIMO NUOSTATŲ 6 PUNKTO PAKEITIMO

Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2025 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. 1-148 „Dėl savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 17 d. sprendimo Nr. 1-364 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės mėgėjų meno kolektyvų dalinio finansavimo nuostatų patvirtinimo ir savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. 1-88 pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ (toliau – Pakeitimas) pakeitė ir nauja redakcija išdėstė 2020 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. 1-364 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės mėgėjų meno kolektyvų dalinio finansavimo nuostatų patvirtinimo ir savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. 1-88 pripažinimo netekusiu galios“ patvirtintus Panevėžio miesto savivaldybės mėgėjų meno kolektyvų dalinio finansavimo nuostatus (toliau – Nuostatai).

Analizuojamų Nuostatų 6 punktas, nustato, jog *konkurse gali dalyvauti tik ne pelno siekiantys viešieji juridiniai asmenys, registruoti Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ir turintys suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvą.*

Vyriausybės atstovas, įvertinęs aukščiau aptartą Nuostatų 6 punktą, nustatė, kad Savivaldybė priėmusi sprendimą ir nustačiusi, jog konkurse gali dalyvauti tik ne pelno siekiantys viešieji juridiniai asmenys, **registruoti Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje** ir turintys suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvą, pažeidžia Lietuvos Respublikos dainų švenčių tradicijos įstatymo 11 straipsnio 1

dalį, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnį, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nustatytus lygiateisiškumo ir įstatymo viršenybės principus, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 5 punkte nustatytą teisėtumo principą.

Savivaldybė savo pateiktame atsakyme nurodo, kad „Savivaldybės savarankiška funkcija paskirstyti biudžeto lėšas tiems meno kolektyvams, kurie faktiškai veikia Panevėžio mieste ir aktyviai prisideda prie miesto kultūrinio gyvenimo. Savivaldybės biudžeto lėšos skiriamos pirmiausia Panevėžio miesto bendruomenės interesams tenkinti, todėl finansavimas teikiamas kolektyvams, kurių teisinė būstinė yra registruota Panevėžio mieste, nes tokie kolektyvai dalyvauja miesto šventėse ir reprezentuoja jį dainų šventėse, yra integruoti į vietos kultūros infrastruktūrą, veiklą vykdo nuosekliai miesto teritorijoje ir yra labiau atskaitingi vietos bendruomenei. Pažymėtina, kad mėgėjų meno kolektyvai teikia paraiškas ne kultūriniais projektams įgyvendinti, o kolektyvą tautiniais kostiumais, muzikos instrumentais aprūpinti ar kitai veiklai, skirtai atstovauti miestui dainų šventėse ir kituose renginiuose. Vadovaujantis Nuostatais, finansavimas skiriamas įvertinus kolektyvo ankstesnę veiklą pagal nustatytus kriterijus.“

Tačiau Vyriausybės atstovas, atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Respublikos dainų švenčių tradicijos įstatymo, kuriuo be kito ko vadovavosi ir Savivaldybė priimdama Nuostatus, 11 straipsnio 1 dalis nustato, kad savivaldybių institucijos turi funkcijas: 1) priimti sprendimus dėl regioninių dainų švenčių ir kitų dainų švenčių tradiciją palaikančių renginių organizavimo; 2) priimti sprendimus dėl **savivaldybių teritorijose veikiančių** dainų švenčių tradiciją palaikančių mėgėjų meno kolektyvų, dalyvaujančių tarptautiniuose, nacionaliniuose ir regioniniuose renginiuose, palaikančiuose dainų švenčių tradiciją, finansavimo ar jų veiklos skatinimo kitais būdais; 3) priimti sprendimus dėl **savivaldybių teritorijose veikiančių** dainų švenčių tradiciją palaikančių mėgėjų meno kolektyvų, dalyvaujančių tarptautiniuose, nacionaliniuose ir regioniniuose renginiuose, palaikančiuose dainų švenčių tradiciją, išsaugojimo, veiklos ir puoselėjimo, naujų, dainų švenčių žanrams atstovaujančių, mėgėjų meno kolektyvų formavimo, mėgėjų meno kolektyvų aprūpinimo tautiniais, archeologiniais, istoriniais kostiumais ir muzikos instrumentais.

Taigi, aptartas įstatymas suteikia teisę savivaldybėms priimti sprendimus dėl **savivaldybių teritorijose veikiančių** dainų švenčių tradiciją palaikančių mėgėjų meno kolektyvų, dalyvaujančių tarptautiniuose, nacionaliniuose ir regioniniuose renginiuose, palaikančiuose dainų švenčių tradiciją, finansavimo ar jų veiklos skatinimo kitais būdais priėmimas. Šiuo įstatymu, numatoma galimybė finansuoti savivaldybių institucijoms **jų teritorijose veikiančių** mėgėjų meno kolektyvų, nesiejant to su ne pelno siekiančių juridinių asmenų (turinčių mėgėjų meno kolektyvą) registracijos savivaldybės teritorijoje faktų.

Konstitucijos 29 straipsnyje yra įtvirtintas visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas. Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje (*pvz. 1996 m. sausio 24 d. nutarimas*) yra pažymėjęs, jog jo turi būti laikomasi leidžiant teisės aktus, juos taikant bei vykdant teisingumą. Pagal Konstitucinio Teismo formuojamą praktiką, lygiateisiškumo principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pačius faktus savavališkai vertinti skirtingai. Principas reiškia ir tai, kad atitinkamos rūšies santykių subjektams – visiems vienodais požymiais pasižymintiems asmenims (jų grupėms) – turi būti taikomas tas pats įstatymas ar kitas teisės aktas – tas pats vienodas, visiems tos kategorijos subjektams bendras, lygus matas. Konstitucinio Teismo praktikoje konstatuota, kad lygiateisiškumo principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas (*Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2012 m. birželio 29 d., 2013 m. gegužės 16 d. nutarimai*).

Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas aiškintinas neatsiejamai nuo kitų Konstitucijos nuostatų, taip pat ir nuo nuostatų, įtvirtinančių asmens teises ir laisves, taip pat nuo konstitucinio teisinės valstybės principo, kuris yra universalus principas, juo grindžiama visa Lietuvos teisės sistema ir pati Konstitucija. Konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo pažeidimas kartu yra ir konstitucinių teisingumo, darnios visuomenės imperatyvų, taigi ir konstitucinio teisinės valstybės principo pažeidimas (*Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d., 2012 m. gruodžio 14 d., 2013 m. vasario 22 d., 2013 m. balandžio 30 d. nutarimai*). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas įpareigoja valstybę vienodai veiksmingomis priemonėmis ginti kiekvieno asmens teises ir laisves (*Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 30 d. nutarimas*). Šis principas taikytinas ir juridiniams asmenims (*Konstitucinio Teismo 1996 m. balandžio 18 d., 2000 m. vasario 23 d. nutarimai*).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje taip pat yra konstatuota, kad vertinant, ar tam tikru teisiniu reguliavimu nėra pažeidžiamas asmenų lygiateisiškumo principas, pirmiausia būtina identifikuoti tam tikrų subjektų (jų grupių) nevienodą (diferencijuotą) teisinį reguliavimą, o tai identifikavus – vertinti, ar toks skirtingas teisinis reguliavimas yra nustatytas pagrįstai, t. y. ar asmenys, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, pasižymi tokiais teisinės padėties skirtumais, dėl kurių toks diferencijuotas teisinis reguliavimas būtų objektyviai pateisintinas, ar tokiu skirtingu teisiniu reguliavimu siekiama

pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų (*LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A-1544-552/2015*).

Taigi, atsižvelgiant į aukščiau nurodytą teismų praktiką, nagrinėjamu atveju būtina įvertinti, ar Nuostatų 6 punkte nustatytas teisinis reguliavimas, kai nustatoma, jog Nuostatuose nurodytame konkurse gali dalyvauti tik ne pelno siekiantys viešieji juridiniai asmenys (turintys suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvą) jų galimybę dalyvauti ir gauti dalinį finansavimą siejant su registracijos Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje faktu, yra objektyvus ir pateisinamas. Atsižvelgiant į Nuostatų 6 punktą, būtent ne pelno siekiančio viešojo juridinio asmens (turinčio suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvą) registracijos vieta nulemia galimybę suaugusiųjų meno mėgėjų kolektyvui dalyvauti konkurse ir gauti Nuostatuose numatytą dalinį veiklos finansavimą. Esant šiai aplinkybei, toks reglamentavimas turi būti pagrįstas ir neprieštarauti aukštesnės galios teisės aktams, tame tarpe ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 6 punktui, kuriame nustatyta, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi atsižvelgti į tai, kad įstatymui visi asmenys lygūs ir negalima varžyti jų teisių ar teikti jiems privilegijų.

Savivaldybė teikdama atsakymą, dėl Nuostatų 6 punkto teisėtumo nurodo, kad „Panevėžio miesto savivaldybės atveju kriterijus – juridinio asmens registracijos vieta – yra objektyviai susijęs su Savivaldybės finansiniu pajėgumu (kasmet mėgėjų meno kolektyvų veikloms finansuoti Panevėžio miesto savivaldybė skiria 15 tūkst. eurų) ir atsakomybe už biudžeto lėšų paskirstymą, vietos mėgėjų meno kultūrinės ekosistemos stiprinimu, atstovavimu Savivaldybės gyventojų interesams. Finansavus ne Panevėžio miesto savivaldybėje registruotas įstaigas ar organizacijas (turinčias mėgėjų meno kolektyvus), būtų apsunkinamas finansinės veiklos priežiūros ir rezultatų vertinimo procesas, o Panevėžio miesto savivaldybė turėtų ribotas galimybes atsakingai valdyti ir vertinti finansavimo panaudojimą, jei mėgėjų meno kolektyvas nėra pavaldus vietinėms institucijoms ar fiziškai neveikia savivaldybės teritorijoje. Laikomasi principo, kad dalinis finansavimas savivaldybės biudžeto lėšomis turi skatinti vietos kultūros sektoriaus stiprinimą ir prisidėti prie savivaldybės ilgalaikės kultūrinės plėtros, todėl Nuostatuose juridinio asmens registracijos vietos ribojimas nėra laikytinas diskriminuojančiu ir atitinka Viešojo administravimo įstatymo reikalavimus.“

Tačiau, Vyriausybės atstovas neturi teisinio pagrindo sutikti su tokiu Savivaldybės argumentu. Priešingai, šiuo atveju, riboti finansavimo pajėgumai nesuteikia pagrindo išskirti suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvų, veikiančių ar veiksiančių Panevėžio mieste, tačiau formaliai registruotų (per juridinį asmenį) ne savivaldybės teritorijoje, grupės ir jai nepagrįstai apriboti galimybę dalyvauti Nuostatuose numatyta konkurse bei gauti finansavimą. Akivaizdu, kad toks nevienodas ne pelno siekiančių juridinių asmenų (turinčių suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvą)

traktavimas registravimo vietos pagrindu negali būti laikomas objektyviu ir pateisinamu siekiant Savivaldybei išvengti galimai apsunkinto finansinės veiklos priežiūros ir rezultatų vertinimo procesas, kaip tai nurodo Savivaldybė. Tokiu teisiniu reguliavimu taikomi nepagrįsti ribojimai dalies savivaldybės teritorijoje veikiančių ar veikiančių suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvų atžvilgiu.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 str. 4 p. numatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, o veikla atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. LVAT, aiškindamas viešojoje teisėje taikomus įstatymo viršenybės, nepiktnaudžiavimo valdžia ir teisinio apibrėžtumo principus, ne kartą yra akcentavęs, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai, jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją *ultra vires*, pripažįstami neteisėtais (LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A502-727/2014; LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1523/2014; LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015; LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A858-257/2012).

Nuostatų 6 punkte numatytas reglamentavimas dėl registracijos vietos taip pat prieštarauja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 5 punkte įtvirtintam vienam iš pagrindinių vietos savivaldą grindžiančių principų – teisėtumo principui, kuris reikalauja, kad savivaldybės institucijų ir įstaigų veikla būtų grindžiama Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais, t. y. turi būti užtikrinamas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumas, kuris, be kita ko, įpareigoja teisėkūros subjektus laikytis teisės aktų hierarchijos ir užtikrinti, kad žemesnės galios teisės aktai atitiktų visų aukštesnės galios teisės aktų reikalavimus. Savivaldybių savarankiškumo ir veiklos principas nėra absoliutus ir jis neatleidžia viešojo administravimo teises ir pareigas turinčio subjekto (savivaldybės tarybos) nuo pareigos laikytis visų kitų viešosios teisės principų, taip pat – teisėtumo principo (LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A146-1917/2012).

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, jog nevienodas teisinis reglamentavimas, kai suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvai gali dalyvauti Nuostatuose numatyta finansavimo konkurse tik atsižvelgiant į ne pelno siekiančių viešųjų juridinių asmenų (kuriems priklauso suaugusiųjų mėgėjų meno kolektyvas) privalomą registraciją Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje yra neteisėtas.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **siūlau** svarstyti 2020 m. gruodžio 17 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-364 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės mėgėjų meno kolektyvų dalinio finansavimo nuostatų patvirtinimo ir savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. 1-88 pripažinimo netekusiu galios“ patvirtintų Panevėžio miesto savivaldybės mėgėjų meno kolektyvų dalinio finansavimo nuostatų 6 punkto keitimo klausimą.

Vyriausybės atstovo teikimą savivaldybės taryba turi apsvarstyti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teikimo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui raštu per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

Informuoju, jog Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, gali nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą, jeigu bus gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto prašymas šį terminą pratęsti. Prašymas nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą turi būti motyvuotas ir pagrįstas bei pateiktas savivaldybės tarybos vardu.

Atkreipiu mero dėmesį į tai, kad vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 str. 6 d., meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su informacija apie teikimą supažindinti savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovas Panevėžio ir Utenos apskrityse

Egidijus Lapinskas